

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani
(judecător Aliona Miron)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
(judecători Natalia Simciuc, Ecaterina Palanciuc, Ion Țurcan)

ÎNCHEIERE

20 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența

Președintele completului, judecător
Judecători

Svetlana Filincova
Dumitru Visternicean
Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de Frunze Alexei,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Frunze Cristina împotriva Frunze Alexei, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor copilului sect. Rîșcani, mun.Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei pentru întreținere,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Frunze Alexei, menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 octombrie 2017,

c o n s t a t ă:

La 06 martie 2017, Frunze Cristina a înaintat în instanță cerere de chemare în judecată împotriva lui Frunze Alexei, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția Drepturilor copilului sect. Rîșcani, mun.Chișinău, prin care a solicitat desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori cu Frunze Cristina, încasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, în mărime bănească fixă a câte 3000,00 lei lunar, încasarea pensiei de întreținere a sa în mărime de 2000,00 lei lunar, până la atingerea fiului xxxxx a vârstei de 3 ani, precum și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.3-5).

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 03 august 2012 a încheiat căsătoria cu pârâtul Frunze Alexei, care a fost înregistrată și trecută în registrul actelor de stare civilă la nr. 496 de către OSC municipiul Chișinău. În căsătorie s-au născut doi fii: xxxxx, născut la xxxxx și xxxxxx, născut la xxxxx.

Reclamanta menționează că viața în comun cu pârâtul Frunze Alexei nu mai este posibilă din cauza incompatibilității caracterelor și viziunilor contrare asupra modului de convețuire. La încercările de a păstra familia au avut doar rezultate negative, ceea ce atrage după sine imposibilitatea concilierii familiale.

Susține că, pârâtul Frunze Alexei refuză să acorde benevol ajutor material în suma necesară pentru întreținerea sa și a copiilor minori comuni, motiv din care îi este greu să-și întrețină copii de una singură, deoarece la moment nu lucrează, se află în concediu de îngrijire a fiului minor xxxxx, până la atingerea vârstei de 3 ani.

În drept, își întemeiază cererea de chemare în judecată pe prevederile art. 32, 94, 96, 166-167 din Codul de procedură civilă, art. 2, 37, 58, 63, 74, 76, 83, 84 din Codul familiei.

Prin cerere de concretizare depusă la 29 iulie 2017, reclamantul Frunze Cristina și-a concretizat cerințele din acțiunea inițială, solicitând suplimentar de a obliga pârâtul Frunze Alexei să achita lunar reclamantei o pensie pentru întreținerea fostei soții în mărime de 2000,00 lei, sumă ce ar acoperi nevoile vitale, luând în considerare faptul că ea temporar nu lucrează și îngrijește copilul minor, xxxxxx, născut la xxxxx și suportă cheltuieli pentru întreținerea apartamentului din str. xxxxxx, închiriat conform Contractului de locațiune din 12 februarie 2017 (f.d.63-65).

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 05 octombrie 2017, acțiunea înaintată de către Frunze Cristina a fost admisă parțial, fiind dispusă desfacerea căsătoriei între Frunze Alexei și Frunze Cristina, înregistrată la 03 august 2012, la OSC mun. Chișinău, cu numărul de înregistrare 496, stabilindu-se domiciliul copiilor minori Frunze xxxxxx, născut la xxxxxx, xxxxxx, născut la xxxxxx - cu mama acestora Frunze Cristina. S-a dispus de a se încasa de la Frunze Alexei în beneficiul Cristinei Frunze a pensiei de întreținere, în mărime de 1/3 din salariu și din alte venituri, pentru întreținerea copilului minor xxxxxxxx, născut la xxxxxx și xxxxxxx, născut la xxxxx, începând cu data de 06 martie 2017 și până la majoratul acestora, încasarea de la Frunze Alexei în beneficiul Cristinei Frunze a pensiei de întreținere în sumă de 1000,00 lei, până la atingerea vârstei de 3 ani a copilului minor xxxx, născut la 28 iulie 2016, încasarea de la Frunze Alexei în beneficiul Cristinei Frunze a cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat și pentru asistență juridică în sumă de 3040,00 lei, precum și încasarea cu titlu de taxa de stat de la Frunze Alexei în beneficiul statului a sumei de 200,00 lei, în rest, pretențiile din cererea de chemare în judecată, au fost respinse ca fiind neîntemeiate. La fel, prin hotărârea menționată s-a dispus, ca la eliberarea certificatului de desfacere a căsătoriei, a încasa taxa de stat de la Frunze Alexei, iar pe Frunze Cristina a o scuti de la plata taxei de stat.

La 01 noiembrie 2017, Frunze Alexei a înaintat apel împotriva hotărârii instanței de fond, în partea prin care s-a dispus încasarea de la Frunze Alexei în beneficiul Cristinei Frunze a cheltuielilor de judecată sub forma taxei de stat și cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 3040,00 lei, în partea prin care s-a dispus încasarea de la Frunze Alexei în beneficiul Cristinei Frunze a pensiei de întreținere în sumă de 1 000,00 lei, până la atingerea vârstei de 3 ani a copilului minor xxxxx, născut la xxxxxx, precum și în partea în care s-a dispus încasarea pensiei de întreținere, în mărime de 1/3 din salariu și din alte venituri, pentru întreținerea copilului minor xxxxx, născut la xxxxx și xxxxx, născut la xxxxx, începând cu data de 06 martie 2017, nefiind de acord cu data stabilită pentru încasarea acesteia (f.d. 108-109).

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, prin decizia din 19 decembrie 2017, a respins apelul declarat de Frunze Alexei și a menținut hotărârea Judecătoreiei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 octombrie 2017 (f.d. 134-137).

Instanța de apel în motivarea soluției sale a statuat că prima instanță corect a reținut ca întemeiat capătul de cerere privitor la încasarea de la Frunze Alexei în beneficiul Cristinei Frunze a pensiei de întreținere în mărime de 1/3 din salariu și din venituri pentru întreținerea copiilor minori, începând cu data de 06 martie 2017 și până la majoratul acestora, or, la judecarea cauzei s-a stabilit că, pârâtul activează la Institutul de Formare Continuă și are un serviciu stabil cu un salariu lunar în mărime de 4000,00 lei, astfel că, pretențiile invocate în acest sens se încadrează în prevederile art. 75 alin. (1) din Codul Familiei.

Cu referire cu dezacordul apelantului privind data stabilită pentru încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a constatat că, instanța de fond corect a stabilit data din momentul în care apelantul urmează să achite pensia pentru întreținerea copiilor minori, relevând prevederile art. 98 alin. (2) Codul Familiei, potrivit cărora pensia de întreținere se încasează de la data adresării în instanța judecătorească, la caz, aceasta fiind data de 06 martie 2017.

La fel, instanța de apel a constatat că instanța de fond corect a reținut ca întemeiat și capătul de cerere cu privire la încasarea de la Frunze Alexei în beneficiul Cristinei Frunze a cheltuielilor de judecată în sumă de 3 040 lei, or, acțiunea reclamantei a fost admisă parțial, acesteia fiindu-i compensate cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, în conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 15 februarie 2018, Frunze Alexei a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, prin care a solicitat admiterea recursului, cu modificarea hotărârii primei instanțe, în partea contestată de recurent sau, după caz, remiterea cauzei civile la rejudecare în prima instanță (f.d. 140-141).

În susținerea recursului declarat, recurentul a indicat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe în partea ce ține de încasarea din contul acestuia a cheltuielilor de judecată și cu faptul că de către instanța de judecată nu a fost stabilită data de la care începe încasarea pensiei de întreținere a fostei soții, în mărime de 1000,00 lei.

În acest sens recurentul a indicat că, instanța de judecată, la admiterea pretenției privind încasarea cheltuielilor de judecată, nu a luat în considerare prevederile art. 97 alin. (3) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora, dacă reclamantul a intentat acțiunea fără a înainta în prealabil pretenții pârâtului, iar pârâtul a recunoscut în judecată imediat pretențiile, cheltuielile de judecată se suportă de către reclamant, considerând că în condițiile în care pârâtul a recunoscut parțial acțiunea, cheltuielile de judecată urmau să fie suportate de către reclamantă proporțional pretențiilor admise de judecată.

Deasemenea, recurentul a indicat că instanța de fond neîntemeiat a admis pretenția reclamantei privind încasarea pensiei de întreținere a fostei soții, or, aceasta contravine art. 85 lit. c) și d) Codul Familiei, invocând faptul că soții au trait în

căsătorie mai puțin de 5 ani, iar căsătoria a fost desfăcută din vina și la inițiativa reclamantei.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 10 mai 2018 Curtea Supremă de Justiție a expedit intimatului, Cristina Frunze o copie a cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii copiei respective (f.d. 144).

Prin referința depusă la 29 mai 2018, Cristina Frunze și-a exprimat dezacordul cu recursul declarat, indicând că cele invocate de către recurent în cererea de recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă, ceea ce constituie temei de a fi declarat inadmisibil (f.d. 146-147).

Intimata consideră că instanța de fond corect a încasat din contul pârâtului cheltuielile de judecată, în sumă de 3040,00 lei, acestea fiind constituite din taxa de stat achitată de reclamantă la depunerea acțiunii și cheltuieli pentru asistența juridică acordată de avocatul Lilia Gherman.

Totodată, intimata consideră întemeiată și legală admiterea pretenției privind încasarea pensiei de întreținere a fostei soții, în mărime de 1000,00 lei, până la atingerea vârstei de 3 ani a copilului minor xxxxx. În acest sens intimata a remarcat că recurentul eronat a interpretat prevederile art. 85 a Codului Familiei, menționând că în conformitate cu norma menționată instanța de judecată este în drept, dar nu este obligată să-l elibereze pe unul dintre soți (fostul soț) de obligația de întreținere sau să limiteze această obligație la un anumit termen, în cazul când soții (fostii soți) s-au aflat în relații de căsătorie cel mult 5 ani și/sau s-a dovedit, pe cale judecătorească, că căsătoria a fost desfăcută din culpa fostului soț care necesită sprijin material. Cu atât mai mult că soții au s-au aflat în relații de căsătorie mai mult de 5 ani, iar reclamanta-intimată nu se consideră vinovată de destrămarea căsătoriei.

Verificând argumentele invocate de Frunze Alexei în cererea de recurs, pe baza materialelor din dosar și a referinței depuse de Cristina Frunze, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 433 lit. a¹) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5).

În conformitate cu art. 429 alin. (4) și (5) Codul de procedură civilă, nu pot fi atacate cu recurs:

a) deciziile de trimitere a cauzei la rejudecare care nu se supun niciunei căi de atac;

b) hotărârile în privința cărora apelul a fost retras în modul prevăzut la art.374;

c) deciziile emise de instanța de apel, fără drept de recurs.

Nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul

poate ataca cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației. O hotărâre susceptibilă de apel și de recurs poate fi atacată, în cadrul termenului de apel, direct cu recurs dacă părțile consimt expres în fața primei instanțe prin înscris autentic sau prin declarație verbală consemnată expres în procesul-verbal. În acest caz, recursul poate fi exercitat numai pentru încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material.

În speță, recursul este declarat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017, care poate fi atacată cu recurs și respectiv recursul declarat de Frunze Alexei nu poate fi considerat inadmisibil în temeiul art. 433 lit. a¹) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. b) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În corespundere cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 1845 (f.d. 138), decizia Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017 a fost expediată în adresa participanților la proces la 13 februarie 2018, astfel recursul depus la 15 februarie 2018 se consideră a fi declarat în termen.

În conformitate cu art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

În speță, recursul a fost înaintat de Frunze Alexei, care este parte a raportului litigios, astfel temeiul stipulat de art. 433 lit. c) Cod de procedură civilă nu are incidență.

Potrivit art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

La caz, completul relevă că nici temeiul prevăzut de art. 433 lit. d) Cod de procedură civilă nu este aplicabil.

Luând în considerare cele constatate supra, completul conchide că recursul nu poate fi considerat inadmisibil în baza temeiurilor enumerate la art. 433 lit. b), c) sau d) Cod de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului raportor cu privire la încadrarea celor invocate în recurs în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2)-(4) Cod de procedură civilă, completul constată existența temeiului de inadmisibilitate stipulat la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă.

Conform art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Potrivit art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Conform art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceste dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a 2-a, Cap. XXXVIII, Cod de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește în exclusivitate probleme de drept material și procedural, verificându-se legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, sarcina instanței de recurs la această etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În speță, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate. Iar din conținutul cererii de recurs rezultă că, în mare parte, recurentul a reluat criticile formulate în fazele procesuale anterioare, asupra cărora instanța de apel și instanța de fond s-au pronunțat cu suficientă putere de convingere, iar invocarea pretinselor încălcări admise de instanța de apel și prima instanță nu sunt suficient de fundamentate și nu au vocația de a conduce la modificarea soluției în prezenta cauză civilă.

Completul evidențiază că, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanță judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or, prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul învederează că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 2 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Potrivit art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Din considerentele nominalizate și având în vedere faptul că instanțele ierarhic inferioare au examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de procedură și aplicarea corectă a legii materiale, iar în esența lor, argumentele principale ale recursului, care sunt similare argumentelor invocate în instanța de apel, au fost verificate minuțios la judecarea cauzei în ordinea de apel și în prima instanță, completul ajunge în mod unanim la concluzia de a considera recursul declarat de Frunze Alexei inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Frunze Alexei se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Svetlana Filincova

Judecători

Dumitru Visternicean

Luiza Gafton